

Les entitats informen

Progran informa

GENT GRAN I CONSUM

possible la defensa eficaç dels consumidors. El principi fou assumit plenament pels consellers i els seus directors generals competents, de forma que la Generalitat podia comptar sobre el terreny amb uns equips operatius multidisciplinars. Fou dins d'aquest marc que el març del 1981 s'inicià la campanya per al sanejament del mercat català de l'oli d'oliva, que es revelava fraudulent i perillós. La Direcció General de Producció i Indústries Agroalimentàries, que controlava la producció en origen —malgrat que les competències corresponents no serien transferides fins al cap d'alguns anys—, havia comprovat que alguns olis envasats es venien per sota el preu de cost de producció; analitzats en el seu laboratori, detectà la presència d'olis de llavors: el frau era evident. Després entrà en funcions la Direcció General de Comerç Interior i Disciplina de Mercat, amb les seves inspeccions i la presa de mostres, i l'aplicació del procediment sancionador contra els infractors, d'acord amb les anàlisis d'Agricultura. La por que generaren les actuacions entre la gent del sector, feu que les ofertes d'oli de colza desnaturalitzat s'haguessin de desviar cap a zones depenents d'una administració negligent. Fou així com als envasadors catalans se'ls evità veure's incriminats i la Generalitat de Catalunya s'estalvià perdre les competències estatutàries sobre la matèria, que és el que hauria passat si "l'afer de la colza" hagués explotat en el seu territori. El paper de l'Administració catalana, però, anà més lluny. Els responsables de les direccions generals esmentades ja es venien relacionant estretament amb les seves col·legues de l'Administració Central, amb els quals havien establert un clima de cooperació i de res-

pecte mutu —era la manera de sortir-los al pas, evitant que se't fiuessin en el terreny—; per això, des de Madrid se'ls demanà ajut per aclarir les causes dels incidents que se'ls multiplicaven. I tanmateix se'ls ajudà, amb eficàcia: se'ls descobrí l'existència de producte tòxic en poder dels qui foren identificats com a principals subministradors —els industrials de Reus, Alabart i Salomó—, i els serveis de Consum de la Generalitat ajudaren a la policia judicial, vinguda de Madrid, en el seguiment de pistes i la recerca de proves. Per tot plegat, la Generalitat no sols se'n salvà, sinó que en sortí prestigiada.

No és exagerat afirmar allò que el temps ha fet oblidar: que aquella síndrome tòxica explotà en la consciència de la classe política; fou com uns cops de puny i unes fuetades que sacsejaren una administració negligent, instal·lada en la rutina, rica en paperassa, pobra en mitjans humans i despreocupada de l'explotació dels recursos tècnics al seu abast. Es prengueren acords en el Congrés per tal de corregir les greus fallades detectades; es disposà una contractació massiva de personal inspector, jurídic i analista; i en una comissió del Senat es depuraren les responsabilitats polítiques del govern i els seus alts funcionaris. Els tres consellers de la Generalitat competents en la matèria van ser cridats a declarar davant l'esmentada comissió, que, en acabar la tasca, felicità les autoritats catalanes pel seu comportament al llarg del procés.

El judici més llarg de la història processal espanyola

El procediment judicial seguit contra els industrials imputats de delictes

criminals, i els alts càrrecs del govern de la U.C.D., per negligència, culminà el 1989, amb la condemna per l'Audiència Nacional i l'empresonament de tretze persones. El Tribunal Suprem, d'altra banda, atenent els recursos presentats pels damnificats, l'octubre del 1997, condemnà l'Administració Central, com a responsable civil subsidiària de l'enverinament, a indemnitzar els afectats per un total aproximat de 650.000 milions de pessetes -50 milions a cadascun dels afectats per invalidesa permanent, i 15 milions als hereus dels morts-. Però encara no s'ha acabat el procés judicial, perquè, al cap de vint anys, sols han cobrat uns 7.000 afectats, dels 19.293 registrats oficialment, i, ara, un grup d'ells es proposa demandar l'Estat espanyol davant del Tribunal de Drets Humans d'Estrasburg, pels criteris que està aplicant a l'hora de pagar les indemnitzacions fixades pel Tribunal Suprem. En realitat, no s'ha pagat més, no sols per la complexitat i el volum de la tasca, sinó perquè cap dels successius governs no s'ha vist amb cor de reservar una partida específica en els pressupostos anuals. Els governs del PSOE van ser els primers a carregar amb l'herència dels seus antecessors i aguantar multitudinàries i sorolloses manifestacions dels afectats i les declaracions públiques dels seus advocats.

S'obrí una nova etapa

Malgrat tot, és evident que la síndrome de l'oli de colza desnaturalitzat, des del punt de vista polític, tingué els seus efectes saludables, que vindrà divulgar per a reflexió dels polítics actuals, els governants i les organitzacions al servei dels consumidors i de la gent gran. En realitat, s'obrí una nova etapa. ■